

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-392

6.5.2024

Watercircles Forsikring ASA

Retts hjelp

Dødsbo/arvingers utgifter til retts hjelp – dekket av avdødes retts hjelpforsikring?

Sikrede overførte et større beløp til en annen persons konto uten forutgående avtale om motytelse. Personen bekreftet mottak av pengene, men nektet senere å tilbakebetale dem. Etter sikredes død søkte arvingene om retts hjelpdekning under avdødes forsikring for å forfølge pengekravet. Foretaket avslo dekning overfor sikredes arvinger/dødsboet og påberopte seg unntak for dødsbo, herunder bo under privat skifte. Arvingene var uenige og hevdet bl.a. at de særegne forholdene i saken tilsa en innskrenkende tolkning av unntaket. Nemnda kom til at dødsboet ikke hadde krav på retts hjelpsdekning, herunder at det ikke var grunnlag for innskrenkende eller formålsorientert tolkning av unntaket.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav fra dødsbo om dekning under retts hjelpforsikringen.

Sikredes forsikring omfatter:

C.1 Hvem forsikringen gjelder for

(sikrede)

Retts hjelpsforsikringen gjelder for

- privatperson som er nevnt i forsikringsbeviset.
- dennes ektefelle, samboer med felles adresse i Folkeregisteret.
- andre medlemmer av sikredes faste husstand.

(...)

C.3 Utgifter som dekkes

1 Rimelige og nødvendige utgifter til advokat, retten, sakkyndige og vitner når sikrede er part i tvist i egenskap av privatperson når forsikringen omfatter innbo og løsøre i bolig.

Retts hjelpsutgifter for juridiske personer som selskaper, dødsbo, herunder privat skifte, borettslag, andelslag, stiftelse o.l., dekkes ikke - herunder tvist hvor nevnte juridiske personer representerer sikrede.

Sikrede overførte kr 400 000 til en annen persons konto uten forutgående avtale som sikret henne noen form for motytelse. Personen bekreftet mottak av pengene, men han nektet senere å tilbakebetale dem.

Sikrede gikk bort 12.4.23. Hun var forsikret hos foretaket, hvor hun hadde innboforsikring med retts hjelpdekning.

Sikredes advokat søkte 17.11.23 om retts hjelpdekning hos foretaket på vegne av sikredes dødsbo. Etter det opplyste ble det ikke meldt inn noen krav under retts hjelpdekningen i tilknytning til den aktuelle tvisten mens sikrede var i live.

Foretaket avsto kravet 20.11.23 og viste til at vilkårene hadde unntak for rettshjelputgifter for dødsbo, herunder bo under privat skifte. Dette gjaldt også dersom dødsboet representerte sikrede.

Dødsboet krever dekning for rettshjelputgifter knyttet til tvist med mottageren av pengene.

Avdøde var en individuell forsikringstaker og en privatperson da tvisten oppsto.

Forsikringsvilkår C.3 dekker utgifter til advokat og rettsprosesser når sikrede er part i tvisten som privatperson. Foretakets påstand om at tvistetidspunktet ikke er avgjørende, og at dødsboet er unntatt fra dekning, overser det faktumet at avdøde representerte seg selv som privatperson ved tvistens oppstand.

Tvisten med pengemottakeren gjelder avdødes personlige økonomiske interesser, ikke dødsboets. Det er et viktig prinsipp i norsk rett at forsikringsrettigheter som er personlige og knyttet til individet, videreføres til dødsboet for å ivareta avdødes rettigheter og interesser. Praksis fra Finansklagenemnda støtter dette prinsippet, hvor dødsboets rett til rettshjelpdekning vurderes ut fra den avdødes forsikringsavtale, ikke dødsboet som en isolert juridisk person.

Formålet med unntaket i forsikringsdekningen er primært å beskytte foretaket mot å bli trukket inn i arvingenes tvister i forbindelse med og som springer ut av selve skifteoppgjøret. Hensikten har ikke vært å avskjære dekning for krav som reelt sett oppstod i forsikringstakerens levetid og springer ut av hennes egne forhold, bare fordi det formelt fremmes av dødsboet etter hennes død. Rettstekniske hensyn og forsikringsordningens formål tilsier klart at et krav som i realiteten oppsto mens forsikringstakeren levde, fortsatt bør være dekningsberettiget selv om det rent formelt fremmes av dødsboet etter hennes død.

Det er grunnlag for en innskrenkende tolkning av dødsbounntaket i vilkårene på bakgrunn av de konkrete og særegne forholdene i saken. Dette er i tråd med den tilnærming nemnda har lagt til grunn i FSN 5047 og FSN 6576. Avgjørelsene viser at arvingene overtar den avdødes forsikringsrettigheter og plikter ved privat skifte, og forsikringene fortsatte å løpe etter dødsfallet. Om tvisten gjelder fast eiendom eller pengekrav er irrelevant. Det sentrale er at kravet oppsto mens forsikringstakeren levde og hadde en gyldig forsikringsavtale.

Arvingene har tatt personlig ansvar for arv og gjeld, og forsikringen fortsatte å løpe uten avbrytelse etter den avdødes bortgang. Foretaket har ikke tilbakebetalt premie for perioden etter den sikredes død, noe som støtter argumentasjonen om at tvisten faller inn under rettshjelpdekningen.

Selv om kravet formelt sett fremmes av dødsboet, endrer det ikke kravets grunnleggende personlige natur, som oppsto mens forsikringstakeren var i live. En senere terminering av forsikringsforholdet kan ikke frata arvingene rett til allerede oppståtte krav.

Forsikringsforetaket avviser ansvar. Rettshjelpsforsikringen gjelder for privatpersoner som er nevnt i forsikringsbeviset. Dødsboet er ikke "sikret" etter avtalen. Forsikringsvilkårene unntar rettshjelpsutgifter for dødsbo, herunder bo til privat skifte.

Begge de påberopte avgjørelsen gjaldt tvist om fast eiendom, hvor rettshjelpsforsikringene var en del av forsikringsavtalene som gjaldt eiendommene. I vår sak etableres det ikke et tingsrettslig sameie ved sikredes dødsfall. Den underliggende tvist har form av et regulært pengekrav – et tilbakebetalingskrav knyttet til svindel av et rent pengebeløp. Videre er rettshjelpsforsikringen her knyttet til en innboforsikring, en forsikring arvingene etter sikredes død 12.4.23 besluttet at skulle termineres 1.5.23, hvoretter de også fikk tilbakebetalt overskytende forsikringspremie med NOK 1 367. Aktuelle sak har langt mer til felles med FinKN 2022-991.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for rettshjelputgifter for et dødsbo.

Avdødes innboforsikring inkluderte rettshjelpdekning med følgende vilkår:

C.1 Hvem forsikringen gjelder for

(sikrede)

Rettshjelpsforsikringen gjelder for

- privatperson som er nevnt i forsikringsbeviset.
- dennes ektefelle, samboer med felles adresse i Folkeregisteret.
- andre medlemmer av sikredes faste husstand.

(...)

C.3 Utgifter som dekkes

1 Rimelige og nødvendige utgifter til advokat, retten, sakkyndige og vitner når sikrede er part i tvist i egenskap av privatperson når forsikringen omfatter innbo og løsøre i bolig.

Rettshjelpsutgifter for juridiske personer som selskaper, dødsbo, herunder privat skifte, borettslag, andelslag, stiftelse o.l., dekkes ikke - herunder tvist hvor nevnte juridiske personer representerer sikrede.

Den aktuelle forsikringen gjelder for "privatperson som er nevnt i forsikringsbeviset". Den gjelder derfor i utgangspunktet ikke sikredes dødsbo eller arvinger. Videre er det inntatt et uttrykkelig unntak for "Rettshjelpsutgifter for juridiske personer som ... dødsbo, herunder privat skifte ... - herunder tvist hvor nevnte juridiske personer representerer sikrede", jf. pkt. C.3. Ut fra dette er dødsboet ikke omfattet av forsikringen, jf. også FinKN 2013-184.

Klager har vist til avgjørelsene i FSN 5047 og FSN 6576 og argumenterer for at dødsboets rett til rettshjelpdekning må vurderes ut fra den avdødes forsikringsavtale og ikke dødsboet som en isolert juridisk enhet. Nemnda kan ikke se at disse avgjørelsene er relevante for vår sak fordi vilkårene hadde en annen ordlyd. I dette tilfellet er det tydelig gjort et unntak for "Rettshjelpsutgifter for juridiske personer som ... dødsbo, herunder privat skifte ...". Nemnda kan ikke se at det er grunnlag verken for innskrenkende eller formålsorientert tolkning.

Nemnda kan for øvrig heller ikke se at det er dokumentert noen tvist mellom sikrede og mottager av pengegaven.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Fanny Helle (forbrukerrepresentant).